

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna naročnina 50.— D
mesečna 4.— „
Inozemstvo celoletno 100 D.
Posamezne številke se računijo po 1 Din
Inserati se računajo: pol str. 350 D, manjši sorazmerno. — Pri malih oglasih beseda 25 p.**Raj hočemo?** Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Dvoje naziranj o državi.

Slovensko glasilo srbske radikalne stranke »Jutranje Novosti« je objavilo v torek veselo vest, da je centralna vlada naklonila ljubljanski univerzi 1 milijon kron za izplačilo nagrad »honorarnih nastavnikov« (pomožnih učnih moči) in nekaj nad 300 tisoč kron za potrebe srednjih šol v Sloveniji. Isti list dostavlja, da je to zasluga slovenskega ministra dr. Zupaniča, ki je član vladajoče radikalne stranke in pravi, da je to jasen dokaz, da en človek, ki pripada vladajoči stranki, lahko mnogo več doseže kakor vse ostale »slovenske veličine«, (med katere prišteva tudi »Prepeluhovo avtonomistično kasto«).

Upamo, da nam »Jutranje Novosti« ne bodo zamerile, če povemo, kaj si o tej stvari misli član »Prepeluhove avtonomistične kaste«.

V davnih časih, ko še ni bilo svobodnih državljanov, so vladali kralji, cesarji ali knezi in vojvode nad podložniki. Vse državno ozemlje so smatrali takrat za vladarjevo privatno lastnino, ravno tako, kakor če bi danes rekli oča župan, da je cela občina njihov grunt, vsi občani pa bi bili njegovi hlapci (podložniki). Ker pa kralj ni mogel sam obdelati in nadzorovati cele države, je dal svojim zvestim bojnim tovarišem (plemenitašem) cele dežele v najem. Tako v najem dano deželo so imenovali v starih časih »fevd«, in zato imenujemo še danes tiste kneze in grofe, katerih predniki so imeli take dežele od kralja v »najemu«, fevdalce. Ti so dali zopet manjše kose dežele v »najem« vitezom, ki so morali zoto grofom služiti kot vojaška pomoč, kadar jih je grof poklical. Vitezom ali grajščakom pa so obdelovali polje podložni kmetje.

Jasno je, da kmetje takrat niso imeli druge pravice kakor delati za grajščinske viteze in za grofe in za vladarje. Če je hotel kakšen kmet doseči kaj posebnega, ni imel pravice to zahtevati, ampak je moral pasti pred grajščakom na holena in ga prositi za milost.

Toda za gospoda nad državo se ni smatral le kralj, ampak tudi tisti narod, ki si je drug narod v vojni podvrzel s silo. V bivši Avstriji so se smatrali za tak gospodujoč narod Nemci, na Ogrskem pa Madžari. Češki, poljski in slovenski narod so bili po mnenju gospodujočega nemškega naroda le podložni na-

rodi brez pravic, ki niso smeli ničesar zahtevati, ampak so imeli ponižno prositi za kakšno kost z vladne mize.

Takšno je staroversko naziranje o »Herren-staat-u« ali o »gospodstveni« državi.

Lepega dne pa so postali ljudje te gosposke »milosti« siti. Rekli so si: »Hudiča, če mi delamo in s svojim delom vse vzdržujemo, zakaj ne bi tudi mi sami gospodarili? Kaj nam je treba grofovske »gnade«? Pa so šli in napravili pred dobrimi 100 leti veliko revolucijo, ki je vrgla »milost« ob tla, tudi kraljevsko, na mesto »milosti« pa je postavila državljanske pravice.

Moderna država ni več družba, v kateri eden zapoveduje, drugi pa se pokore, ampak je družba svobodnih ljudi, svobodnih državljanov. Skupno življenje svobodnih državljanov zahteva sicer razne omejitve v prostosti posameznika napram celokupni družbi (tudi v hiši, kjer stanuje več strank, morajo biti stranke obzirne druga proti drugi), zahteva tudi prispevanje k skupnim stroškom za vzdrževanje skupnosti in njenih socialnih in kulturnih potreb, toda v glavnem moderni državljan le ni več »podanik«, ampak svoboden človek, kateremu ni treba prositi od družbe, ki se imenuje »država«, nobene milosti več, ampak ima polno pravo, da zahteva od države le svojo pravico.

Pravkar smo rekli, da svoboden državljan prispeva k skupnim stroškom za vzdrževanje državljanske družbe, kar se godi v obliki davkov. Kdo pa je gospodar nad temi davki?

Odgovor se glasi: Danes nihče več! »Gospode« in »gospodarje« je revolucija strla za večno. Danes imamo samo še upravnike z državnim denarjem, ne pa gospodarja. Kakor odbor kakšnega (n. pr. pevskega) društva ne sme in ne more razpolagati z društvenimi prispevki po svoji mili volji (sicer bi lahko v enem večeru vse zapil), ampak sme z denarjem samo upravljati v smislu društvenih pravil, tako tudi od državljanov postavljeni »odbor« (vlada) ne sme in ne more razpolagati z državnim denarjem po svoji volji in deliti »milostne podpore«, kakor jih je nekdanj delil absolutistični vladar, ampak sme samo upravljati z državnim denarjem, kakor to določajo zakoni. Žato

moderne državljanji svojih vlad tudi ne smatrajo več za kakšno »Gnadenstelle« ali pa za pomožno sekcijo kakšnega Rdečega križa, ampak za mesto, kjer se mora deliti enaka pravica za vse in kjer se mora dati posameznim državljanom in krajem države to, kar je njihovo, ker so si to plačali s svojimi davki.

Tako izgleda moderna pravna država, ki se bistveno razlikuje od nekdanje »gosposke« države. V »gosposki« državi vlada milost, v pravni državi pa samo pravica.

In to pravico hočemo mi Slovenci! Zato nam je vse eno, če pripada kakšen politik »vladajoči stranki«, ali pa »Prepeluhovi avtonomistični kasti« — milosti ne bomo prosili ne enega ne drugega, pač pa bomo z jekleno vstrajnostjo zahtevali svojo pravico!

Zato pa tudi Zupaničev milijon ni nobena »milost«, ampak vlada jih mora dati še deset, če noče biti — eiganska. Ker tudi teh deset je prav tako naših kakor tudi tisti Zupaničev milijon.

Razpis nagrad.

Volilno gibanje se razvija vedno živahnije in zanimanje za končni izid volitev je vedno večje. Najbolj zanima ljudi vprašanje, koliko poslancev bo dobila ta ali ona stranka in na ta račun je sklenjenih tudi že mnogo stav.

Mi s svoje strani smo se odločili za razpis štirih nagrad za one, ki končni izid volitev za celo Slovenijo najbolj pogodijo.

Za nagrade se lahko potegujejo samo naši naročniki.

Rešitev napišite na sledeči vzorec:

SLS	SKS	JDS	NLS	NS	SB	SSDZ	SRS (N)	SRS (R)	NRS	NS	NNS (L)
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

Ime: .....

Naslov: .....

Kratice pomenijo v vrstnem redu: SLS (Slovenska ljudska stranka), SKS (samostojna kmečka stranka) JDS (Jugoslov. demokratska stranka), NLS (Narodna ljudska stranka), NS (Narodni socialisti), SB (Socialisti Brnotovci), SSDL (Socialistična zveza delovnega ljudstva), SRS(N) (Slovenska republikanska stranka Novačanova), SRS(R) (Slovenska republikanska stranka Radičeva), NRS (Narodna radikalna stranka), NS (Nemška stranka), (NNS Narodno,napredna stranka.)

To tablico izrežite iz »Avtonomista« ali pa napravite podobno — in jo nam dopglijte tako, da bo v naših rokah najkasneje do 17. marca.

Na poznejše pošiljatve se ne moremo ozirati.

1. nagrada: 100 dinarjev;
2. nagrada: 75 dinarjev;
3. nagrada: 50 dinarjev;
4. nagrada: 25 dinarjev.

V slučaju, da pošlje več naročnikov enake rešitve, odločuje žreb.

Nagrade bomo izplačali takoj po uradni objavi volilnih rezultatov.

Uprava »Avtonomista«.

Pod »vprašanje« zapišite številke, kolikor pač prisojate eni in drugi stranki poslanskih mandatov pri prihodnjih volitvah. Spodaj pa ime in natančen naslov.

Dokumenti sramote.

Lahko bi bili napisali tudi drugačen naslov. Lahko bi bili napisali tudi »Dokumenti centralizma«, toda ker je prvi naslov lepši, naj ostane.

Prvi dokument je objavljen v »Slovenskem Narodu« dne 25. februarja t. l. in se glasi doslovno:

„Kakor smo že poročali, se je moral zaradi pomanjkanja kuriva začasno

ukiniti pouk na državni Tehnični srednji šoli in na državni Trgovski akademiji v Ljubljani. Oba zavoda spadata med naše najvažnejše prosvetne ustanove. Ljubljanska Tehnična srednja šola je gotovo najboljši in najpopolnejše organizirani zavod svoje vrste v državi... Kako izboren sloves uživa naša Tehnična srednja šola celo izven mej naše države,

LISTEK.

Monolog slovenskega sodnika.

»To je hudičeva reč! Kje so tisti lepi avstrijski časi, ko sem vzel v roke kazenski zakonik, pogledal paragraf in razsodil: na kaj naj bi se pa bil oziral? Nemec ni bil nikoli obtožen, Slovence pa po paragrafu in zasluženju!

Ampak to-le zdaj: obtoženec je politična oseba in avanzma po letih tako počasen. Lahko grozi celo penzioniranje! In za obtožencem zopet politične osebnosti: ne mnogo — ali uplivne! Zakon pa ravno na tem mestu tako jasen! Človek ima ženo in otroke in socialno stališče. Reci tako, proti imaš ženo, reci ta-

ko, divjali bodo otroci, kolegi in znanci te bodo pozdravljali s kazalcem ali gledali v izložbo, ko boš šel mimo, žena ti bo povrh rekla, da ne nehaš biti star osel. Ja, ja, če bi bil človek profesor! Dobiš plačan dopust in še kaj za nameček, pa greš predavat v bratsko in zavezno državo. Na koncu si še slaven tu in tam. Zakaj nisem poslušal svojega pokojnega očeta?!

Sicer pa cela zadeva ni jasna v dveh bistvenih ozirih: ali imajo ti sedaj toliko dobrih mest, da bi spravili nanje vse svoje ljudi? Državni svet poln, upravno sodišče že vse imenovano, tukaj pa se starajo in umirajo predstojniki tako počasi! Ali ne bom igral mogoče samo igre zamorca? In potem: pridejo volitve, zmagajo nasprotniki (Tone je

že včeraj nekaj namigaval!), kaj pa potem? Obsedel bom in sedel, da se bom na stol prisedel in smrkovi praktikantje si bodo mežikali, ko bodo šli mimo mene. Še v Macedonijo bi me lahko poslali, če ne bi bili za to, da naj sedi vsak doma. Čemu je bilo treba ravno zdaj tega procesa in teh prokletih volitev? Niti preje, niti pozneje — ampak ravno zdaj! Kakor preje: leta in leta si čakal, da te denejo kam iz tega smradljivega kranjskega gnezda — pa nič in nič! Komaj pa si se utegnili nasmejati, da si se rešil dacarjev in poštarjev in prišel nekam, kjer te bo lahko kdo videl — na pride prekrat, vse drvi v Ljubljano, ti premišljaš par dni — stvar je nevarna — se odpraviš slednjč tu di sam tja in kaj je?

Vse boljše oddano in tudi srednje že zasedeno, tako da mislijo, da ti izkažejo milost, če te sploh sprejmejo! O kakem avanzmaju seveda nobenega govora. In poleg tega tisti zafrkljivi avskultant, ki je rekel včeraj, da bo prišel prekrat in da bodo sodnije odpravili. Kakor da bodo delali z njim izjemo! Sicer je tisti prekrat lari fari, ampak prekratneži najbrže držijo z nasprotniki, in več je psov, hujše za zajca! Ampak kaj bom s tem premišljevanjem? Jutri je razprava! Seveda, kakor rečeno: zakon je jasen, stvar opasna, ampak: gospodar je podražil stanovanje in Tine ima raztrgane čevlje!

dokazuje najbolj dejstvo, da dovoljuje italijanska vlada precejšnjemu številu slušateljev štabnega oddelka tega zavoda, ki prihaja vsako leto iz Julijske krajine študirat k nam, državno podporo. Tudi državna Trgovska akademija v Ljubljani se zelo lepo razvija in vse kaže, da postane ta najvišji trgovski učni zavod Slovenije, če najde umevanje za svoje težnje v merodajnih krogih, pravi blagoslov za naš narod. Žalibog ni mnogo upanja, da bi se tako umevanje dalo v doglednem času doseči. To najjasneje sledi iz težkoč, s katerimi se imata oba imenovana zavoda boriti že par mesecev zaradi čisto navadne nerazsodnosti centralne uprave. Veliko poslojce, v katerem sta nastavljeni z različnimi manjšimi tečajji in uradi Tehnična srednja šola in Trgovska akademija, ima centralno kurjavo, za katero se je po mnogoletnih izkušnjah kredit predlagal pravočasno in v zadostni višini. Finančno ministrstvo je brez ozira na stvarne potrebe črtalo dve tretjini tako predlaganega kredita. Naravna posledica tega koraka je bila, da je v nezadostni množini nabavljeno kurivo pošlo že decembra meseca. Od onega časa si administracija poslojca pomaga z izposojevanjem potrebnih denarnih sredstev iz drugih postavk proračuna. Toda takemu prelaganju z rame na ramo so stavljene meje. Ako se merodajni krogi kmalu ne zavedo svojih dolžnosti, se bo moral pouk na obeh zavodih stalno ukiniti in poslojce, ena najlepših in najboljpraktičnih naučnih stavb v naši državi zapreti. Na ta način bo vrženo na cesto več kakor 800 nadebudnih mladih ljudi. Vse prošnje so brezuspešne, vsi klici na pomoč so bob ob steno. Iz Belgrada ni odgovora na nobeno vlogo, na nobeno brzojavko. — Po naših bolnišnicah, gledališčih in drugih kulturnih zavodih je prišla po jasni krivdi centralne uprave torej vrsta na naše strokovno šolstvo, da stopi v krizo, iz katere ni videti izhoda.

Drugi dokument: „Društvo bančnih zavodov v Sloveniji“ je kot poklicani zastopnik pretežne večine slovenskih denarnih zavodov in Zveze industrijcev izročila finančnemu ministru spomenico, v kateri je predlagalo razne ukrepe, ki naj bi ublažili sedanjo denarno krizo v Sloveniji in je pojasnilo tudi vzroke te denarne krize. Ti vzroki so:

„Cene vseh potrebščin so se skokoma zvišale, kar je povzročilo vsled nastale draginje občuten odtok gotovine iz pokrajine. To je povsem naravno, če se vpoštevata, da je Slovenija glede življenjskih potrebščin pasivna dežela. Te življenjske potrebščine, v prvi vrsti žito, koruzo itd., mora vedno uvažati in vsled tega, ker se naš plačilni promet ne vrši povsod v naši kraljevini, plačevati znaten del iz tega naslova nastalih obveznosti v gotovini.

Drug za Slovenijo specifičen vzrok pomanjkanja gotovine je dejstvo, da imamo pri nas najbolj razvito industrijo. Ta naša industrija ni morebiti izrodek svetovne vojne, temveč obstoji že od poprej in je kakor obče znano solidna.

Ta naša industrija, ki ne dela na zalogo in krije komaj en del domačih potreb, mora nabavljati redno surovine in jih nakupuje kolikor mogoče v domovini, kar odteguje pri plačilih v gotovini zopet znatne zneske ožjemu denarnemu prometu v Sloveniji.

Preko Slovenije, na periferiji države stoječe pokrajine, se vsled njene geografske lege (Dunaj-Trst) in drugih občeznanih prometnih razmer, vrši pretežen del tujkega prometa. Naravno je, da si popotniki nabavljajo denar, ki ga smejo vzeti seboj, ponajveč v Sloveniji na izhodnih postajah Maribor-Rakek-Jesenice.

Odtok gotovine iz tega razloga je prav znaten.

Slovenija je podpisala več sto milijonov 7% investicijskega posojila in ga po večini plačala v gotovini.

Centralistična ustava.

Najhujše zlo, ki razdira državo in ji brani pot h konsolidaciji je ustava, najvažnejše delo radikalne stranke in njej službenih demokratov ter samostojnežev. Vidovdansko ustavo smemo smatrati za koreniko nereda v državi, za sredstvo, ki zastruplja javno življenje,

Od te gotovine se v Slovenijo ne vrača nič, ker država do sedaj iz tega posojila vrši investicije izključno izven Slovenije.

Država dolguje zlasti slovenskim dobaviteljem — v prvi vrsti industrijalcem — ogromne svote za že davno izvršene dobave, kar je poleg neizbežne škode, ki jo morajo trpeti dobavitelji, istovestno z izpadom znatnih količin gotovine. Če smo prav poučeni, se izven Slovenije ta plačila vsled energičnih intervencij vrše točneje in pravočasno.

Brezhibno delujoči finančni aparat ima naravno posledico, da se v Sloveniji davki, pristojbine in druge državne davke plačujejo tako redno in točno kot nikjer drugje.

Vsi dohodki iz naslova davkov — razen neposrednih davkov — dohodki iz državnih prometa, poduzetij, železnic, pošte in brzojava, carine, monopolov itd. se odvajajo v gotovini v centralo, ne da bi bil denarni promet v Sloveniji deležen primerne dela te gotovine, ker kot smo že gori omenili, država za enkrat v Sloveniji malo ali nič ne investira.

Trgovina in industrija si mora tuja plačilna sredstva nabavljati v prvi vrsti v Zagrebu in jih plačati vse v gotovini. To bi bili v splošnih obrisih specifični vzroki, ki posledice splošne denarne krize le še poostrejujejo.

Da je sedanji položaj v bodoče nevzdržen, je vsakemu poznavalcu teh razmer jasno. Jasno je tedaj tudi, da treba iskati sredstev, ki naj ublaže in čimprej odstranijo to krizo.

Tretji dokument. Pretekli teden so se vršila v Belgradu pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo za ureditev cele vrste vprašanj, ki so ostala med obema državama nerešena še od konca vojne sem.

Eno najvažnejših med temi vprašanji je bila izravnava medsebojnih predvojnih terjatev. Nemci n. pr. so imeli v Jugoslaviji, zlasti v Sloveniji, mnogo posestev, ki so padla pod sekvester, z druge strani pa so imeli zlasti slovenski mali hranilci vložena mnogo denarja v poštne hranilnice na Dunaju, ki ga dunajska centrala do danes še ni izplačala.

Potrebno je bilo torej izvršiti medsebojni obračun. Mirovna pogodba določa, da bi morala plačati Avstrija za vsakih 100 predvojnih kron dolga 40 švicarskih frankov, ker je bil kurz avstrijske krone novembra 1. 1918. povprečno 100 kron = 40 švicarskih frankov. Centralna vlada v Belgradu pa je rekla: Kaj me briga ta slovenski denar! Naj ga vzame, kdor ga hoče — in dogovorili so se, da bodo dobili naši hranilci vrnjenih za vsakih 100 kron samo 32 naših kron namesto 40 švicarskih frankov ali 2500 kron, kolikor znaša vrednost 40 švicarskih frankov! Predvojni denar je bil zlat denar, sedaj pa nam bo Avstrija dala za zlato nekaj malo papirja — po zaslugi belgrajske centralne vlade! — (Ta dokument je posnet po uvodniku „Jutra“ z dne 27. februarja t. l.)

Vsoto takih dokumentov bi lahko nadaljevali brez konca in kraja. Pa naj bo dovolj za enkrat, ker vseh dobrih reči so tri in tudi sveder ima tri konce.

Dobro pa bo, če si slovenski volilci nekoliko premislijo vsebino teh dokumentov. Ako nimajo glav s kolom zabitih, morajo centralizmu obrniti enkrat za vselej hrbet, zlasti pri volitvah.

Objavili smo pa nalašč in namenoma le take dokumente, ki smo jih našli v — centralističnih listih, ki so torej čisto gotovo resnični. Kar pa seveda naših centralistov ne bo nikakor oviralo, da bi še nadalje ne trobili v centralistični rog. Najbolj bo seveda „plozala“ v ta rog slovenska inteligenca v svojo večno sramoto!

za oviro, ki ne pripušča, da se izboljša naša valuta, da se povzdigne naše gospodarstvo in pade draginja, ki tare danes pretežno večino ljudstva. Nezadovoljnost naroda ima v veliki meri izvor v Pašičevi centralistični ustavi, kar sledi iz sledečih dejstev.

Ozrimo se nazaj na čase ustavnopravnih bojev. Vsi vemo, da si še na dan glasovanja Pašić ni bil na jasnem, ali se mu bo posrečilo dobiti absolutno večino za ustavo ali ne, dasi je ponujal težke milijone v izplačilo haka turškim begom. Nad četrtino poslancev takrat sploh ni posečala sej ustavnopravne skupščine. Kdo more tedaj trditi, da je ustava izraz volje Srbov, Hrvatov in Slovencev, ako glasuje zanjo komaj večja tretjina izvoljenih poslancev? Iz tega sledi, da je ustava diktat manjšine nad večino, izvojevan na pravecati — balkanski način. Tako je umelo tudi inozemstvo ta velevažni čin ter odgovorilo nanj s — padcem dinarja. V mesecu po sprejetju ustave je padel dinar v Curihu od 12 na 6, torej na polovico predustavne vrednosti. Vse umetne Kumanudijeve in Plavšičeve injekcije z ameriškimi dolarji in avst. zlatimi kronami niso izdale nič in tudi Stojadinoviću se poskus ne more posrečiti, dokler se ne odpravi in popravi glavna krivda, ki jemlje inozemstvu zaupanje v nas — ustava. Dokler si bodo stali Hrvati in Srbi kot sovražniki nasproti, ni niti misliti na izboljšanje valute, ker prepričani že v kali ta, kar zamisli drugi in narobe.

Centralizem bi se morda mogel držati — vsaj nekaj časa — ako bi bil upravni aparat v Belgradu na višku in bi predstavljala prestolnica središče, kakor recimo Pariz, vrhunec kulture in izobrazbe v državi. Tega si pa menda tudi največji optimist v državi ne upa trditi. Belgrad ni Pariz in ne more postati srce jugoslovanskih narodnosti, dokler se razmere tamkaj korenito ne izpremene. Naši uradniki se branijo Belgrada in beže iz njega, služijo raje po najbolj zakotnih krajih, kakor po ministrstvih, zapuščajo službe in se vračajo v domovino. Zato manjka dobrih poznavalcev razmer, zato se upravni aparat ne more izboljšati. Belgrad si ni znal pritegniti najboljših moči iz cele države, ker je odločevalo strankarstvo, ne pa sposobnost.

V obče pa je razlika med severom in jugom naše države iz kulturnega in gospodarskega vidika tako velika, da bi se tudi v zornjem najugodnejšem slučaju centralistična urava ne mogla dolgo vzdržati. To vidimo, recimo, najbolj na šolskem polju v Sloveniji, kjer so šole v uspehih katastrofalno padle vsled centralističnega stremljenja Ljubljanskega višjega šolskega sveta. Počasi prihaja iztreznjenje in spoznavanje, da je treba mladino navajati na resno delo, ne pa popuščati, da pride do izenačenja z jugom. Isto razočaranje doživlja uradništvo in učiteljstvo v centralističnem udruženju. Danes morajo tudi največji optimisti priznati, da so nasedli, ker — centrala ne deluje.

Tako doživlja centralizem, ki ima podlago v ustavi, polom na ce-

li črti. **Praksa je dokazala, da je centralizem nemogoč in, da je treba ustavo revidirati.** Navzlic temu temu pa čitamo še dan na dan izjave raznih političarjev, ki se izjavljajo proti reviziji ustave, dokler se »praktično ne preizkusi«. Takim možem ni za državo, temveč le za lastno stranko in osebno korist. V kalnem ribariti je uspešnejše, kakor v čisti vodi. Komur pa je za kulturo in napredek, enakopravnost državljanov in poštenost, za izboljšanje valute in ublaženje draginje, ta mora delovati za revizijo ustave, za bratski sporazum med Srbi in Hrvati in za zakonodajno avtonomijo Slovenije.

Najnevarnejši nasprotnik reviziji ustave je g. Pašić, čegar delo je ustava. Pašić je načelnik radikalne stranke ter Velesrb z dušo in telom. V sredstvih ni izbirljen, da se vzdrži na krmilu. Rad bi se uveljavil tudi pri nas. Njegovo glasilo so »Jutranje Novosti«. Toda kakor se dogaja večkrat v življenju, je tudi tukaj govorjenje srebrom, molčanje zlato. »Jutranje Novosti« nam zamolče pravo mišljenje radikalov. Da izvemo resnico, moramo čitati njihova v cirilici pisana glasila. Tam pa izvemo čisto druge reči. Tako n. pr. obžalujejo radikali, da niso zasedli Zagreba kot zmagovalci in narekovali Hrvatom svojih pogojev. Oni nas torej ne smatrajo za brate, enakovredne sebi, temveč za premagane Avstrijce, dobre, da plačujemo davke, služimo v vojski in hlapčujemo srbski radikalni gospodi nekako tako, kakor je morala nekdanj borna srbska para slušati ukaze vsemogočnih begov in se trese še dandanes dobrodušni, a malo izobraženi srbski seljak pred poveleji prefriganih radikalnih valptov. To pa ni svoboda in enakopravnost, o kateri smo sanjali nekdanj, ko smo ječali škrlatje z zobmi pod kruto tujčevu peto. Zato pa povejmo jasno in brez pridržkov dne 18. marca s kroglico v roki koruptni belgrajski porodici in njih eksponentom v Sloveniji: **»Ker nam je napredek države nad vse, zato odklanjamo vas in vaše kandidate, ker ne moremo pričakovati od vas, da nam pripoznate pravico urediti si razmere v lastni hiši po svoje.«**

Ta članek je objavila »Nova Pravda«, glasilo narodnih socialistov. Ponatisnili smo ga zato, ker nam dokazuje, kako prodira polagoma slovenska misel in misel o zakonodajni avtonomiji v vse slovenske stranke (z malimi izjemami). Zato pa le krepko naprej na začrtani poti, dokler ne bomo prišli tako daleč, da bodo v slovenskem vprašanju stale vse naše politične stranke izključno na slovenskem stališču. V kulturnih itd. vprašanjih naj se ločijo, v slovenskem vprašanju pa mora zavladati nezlomljiva sloga.

Zunanja politika.

V zadnjih dneh so se vršila in dovršila v Belgradu pogajanja med našo in nemškoavstrijsko vlado glede različnih vprašanj, pri katerih so prizadeti predvsem in skoro izključno interesi, »prečanskih« krajev, to je tistih, ki leže tostran Save.

Pri tem je najpoprej zanimivo to, da ni bil povabljen k tem pogajanjem noben zastopnik »prečanskih« krajev z izjemo nekega nižjega uradnika Slovenca iz zunanega ministrstva. Še bolj zanimivo — da ne rečemo predpustno in nepelnico — je razburjenje naših centralističnih listov zavoljo tega omalovaževanja prečanskih krajev. Kdo pa je dal gospodi v centralnem in centralističnem Belgradu v roke neomejeno moč nad vsemi kraji to- in onstran Save? Kar so gospodje Kukovec in tovariši hoteli, to imajo! V politiki je treba namreč nekoliko dlje misliti, kot je od Maribora do »nemške hiše« v Celju!

Pa pustimo to! V šoli smo namreč včasih brali, da je deček tako dolgo klical ljudi na pomoč proti volku, ki ga ni bilo, da je volk nazadnje res prišel —

in takrat ni bilo nikogar na pomoč! Naši centralisti pa so venomer javno govorili o velikosrbski radikalni stranki — ob enem jo pa podpirali, da jih je nazadnje res nekoliko nemilo prišla. To bi jim mi kot dobrim državotvornim elementom iz vsega srcu privoščili, če ne bi šlo tukaj za denar slovenskega ljudstva, s katerim (z ljudstvom namreč) nimajo naši centralisti nobene zveze. Ker pa gre tukaj za naše slovensko ljudstvo, moramo spregovoriti svojo besedo.

Vsa znamenja namreč kažejo, da so se sklenile pogodbe v Belgradu predvsem na račun slovenskega ljudstva. Temu ne more biti drugače, ker je prišla prvič v poštev pravzaprav samo Slovenija in Dalmacija in so drugič nemškoavstrijski listi jako in celo preveč zadovoljni s pogajanjem, naši vladni in polvladni listi pa so naenkrat proti svoji navadi postali izredno — tihi in kratkobesedni. Sklenila se je torej v Belgradu pogodba, katere stroške bodo nosili Slovenci in Dalmatinci. Dalmatinska mladina pa bo seveda še nadalje razglašala po Sloveniji svoje geslo: „Und willst du

nicht beim Pašič sein, so schlag ich dir den Schädel ein."

Kako se je moglo vse to zgoditi? Povemo čisto odkrito: to ni prvi slučaj in žalibog tudi ne bo zadnji, da je smatrala vlada v Belgradu vse kraje severno od Slavonije za nekaj „Reichsland“, ki ima svoje ministre-krajin in ki pride v poštev samo, kadar je treba dati voljake in plačati davke. Kakor rečeno: to ni prvič in ne zadnjič in se bo ponavljalo do tistega dne, dokler se bo upal zagovarjati kak Slovenec še centralizem! To je eno.

Drugo pa je to. Povsod na svetu, kjer imajo parlamente še za kaj drugega kot zato, da glasujejo poslanci za davke, za vojaške kredite in pobirajo dnevnice — imajo tudi takomenovane parlamentarne odbore za zunanje zadeve, ki od časa do časa nekoliko pogledajo, kako politiko vodi država nasproti tujim državam. Tudi pri nas se je nekoč sprožila misel takega parlamentarnega odbora — a je hitro zamrla, ker niso imele vladne stranke nobene volje in veselja,

da bi dovolile ljudskim zastopnikom vpogled za kulise naše zunanje politike. S tem je bila izrečena sodba o našem parlamentu in naši zunanji politiki, ki jo vodijo razni gospodje Spalajkoviči.

Kajti poleg tega, da nima Pašič in Markovič nobenega smisla in srca za slovenske kraje, je žalostna resnica, da nista ta dva gospoda z dr. Ninčičem vred kos svoji nalogi. Srbija, kakor vse balkanske države, je vodila pred vojno politiko po smernicah, ki so jih dajale tiste velesile, h katerim je pripadala in katerih politiko je vodila dotična država. Tako je vodil srbsko politiko dr. Hartwig, turško dr. Marschall itd. Danes pa, ko bi bilo treba samostojno nastopiti in poznati vsa vprašanja — pa ne gre in ne gre. Tako je poslala Avstrija v Belgrad ljudi, ki vedo, kaj hočejo, njima naproti pa so stali naši zastopniki, ki so bili navajeni od rojstva opirati se na tuje berglje in ne znajo stati na lastnih nogah — zato se povsod zvrnejo. To je drugi vzrok tega in različnih drugih porazov.

črevah takozvane belgrajske porodice. V okuženca ne pride po tisti poti, kakor delajo navadno drugi bacili, skozi usta, ne, on zleze vanj skozi tri črke človeškega telesa. Znaki, ki se pokažejo na človeku, otrovanem po tem bacilu, so: ukrivljena hrbtenica, noge se mu šibe, jezik zaletava, začne se silno sliniti, se zgrudi na tla, leze, leze, dokler se ne priplazi do zaželjenega cilja, na kar zleze na imenovani način v čreva, kjer se ugodno počuti. Napada pa ta smrdljivi bacil le bolj nekatere stanove. Na piki ima posebno učitelje, le malo se mu jih ubrani, uradnike, posebno višje sorte, in sploh vse slovenske plemenze in plemenke. Slovenskega naroda se pa ne upa napasti. Zdravniki pravijo temu bacilu: bacillus ephialticus slovenicus, ljudstvo slovensko pa mu pravi po domače: „peto“-liznik."

O pokojnem dr. Ivanu Tavčarju je priobčil g. dr. I. Glonar v velikem nemškem listu „Prager Presse“ krasen sestavek. Tega sestavka ni omenil noben slovenski list, niti „Slovenski Narod“, čeprav je eden izmed najlepših, kar je bilo napisanih o dr. Tavčarju. Pravijo, da je dr. I. Glonar — avtonomist...

Dragi voli. Te dni je bilo prodanih v Ljubljani par volov za 130 tisoč kron. Če bo pa kmet hotel plačati davek in svoje ljudi obleči in obuti, bo imel komaj dovolj ali pa še premalo.

Če imate kaj naprodaj ali pa če želite kaj kupiti, prodajte ali kupite pri trgovcih, ki pri nas oglašajo. Če

imate n. pr. na prodaj svinjske kože — zakaj se ne oglasite pri tvrdki „I n d u s“ na Dunajski cesti v Ljubljani? Prvič boste tam dobili za kožo najmanj toliko kakor povsod drugod, ako ne več, drugič pa nas podpira ta tvrdka s svojimi oglasi, kar pride tudi vam v korist. Podpirajte ljudi, ki so naši!

Listnica uredništva. G. M. J. — Hrastnik. Da bi postal naš list dnevnik, je sedaj nemogoče. Dnevnik danes rabi veliko denarja, ki ga mi nimamo. List razširjamo kolikor le moremo; največ je odvisno od naših somišljenikov, da bi se isti tako razširil, kakor zasluži. Naši somišljeniki ga sicer zelo radi beró, toda premalo agitirajo zanj. Kadar se list še bolj razširi in med ljudstvom utrdi, bo začel izhajati dvakrat na teden in tako naprej. Polagoma pa sigurno je treba hoditi.

Listnica upravnništva: G. Zdravko Klemše, naznite svoj naslov. — G. J. Klemenčič, Javornik, naznite stari naslov. — A. P. Zveče, naročnina je plačana za I., II. in pol III. meseca. — I. B. v D. M. v Polju, dolg Din 8.

Čevlji z znamko „Peko“ domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznано najboljši in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg štev. 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

Družba ILIRIJA, Ljubljana
Kralja Petra trg, 8. — Telefon štev. 220.
Nakup gozdov. — Eksport lesa. Prodaja drv in premoga v Ljubljani na drobno in debelo.

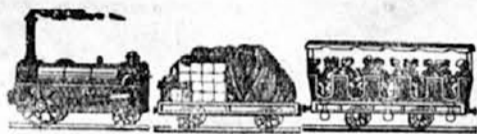
Dnevne vesti.

Pašič v Ljubljani. Prihodnji teden pride v Ljubljano g. Nikola Pašič — v spremstvu štirih ministrov. Na kolodvoru ga bo sprejelo občinstvo z živahnimi „ovaj“ klici in pred palačo pokrajinske uprave mu bo priredilo velike ovajcije.

Policijska še ni našla ustanoviteljev društva, čegar člani se pozdravljajo z „dober dan“ namesto z „zdravo“.

Inštalacija ljubljanskega župana bi se bila imela vršiti to soboto. Iz neznanih vzrokov pa so inštalacijo novega župana odgodili. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, bo novi župan inštaliran že prihodnji teden.

Vse cenjene naše naročnike opozarjamo na razpis nagrad, ki jih objavljamo na drugem mestu.

Nova kočevska železnica. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, začno graditi novo kočevsko (Pucelj-Zupanič...evo) železnico že prihodnji teden.

Ljubljanski župan — potrjen. Ta teden je kralj potrdil izvolitev dr. Periča za ljubljanskega župana. Mi smo že peteklo soboto javili, da bo ljubljanski župan potrjen ta teden, „Slovenski Narod“ pa je prinesel to novico šele v torek.

Draginjske doklade za državne namene vlada že odposlala iz Belgrade in je pošiljatev — 3 vagona denarja — že prispela v Otočac. Tam čakajo namreč ti vagoni, da bo izgotovljena nova kočevska železnica, po kateri bodo pripeljali denar v Ljubljano.

Od mnogih strani dobivamo vprašanja, katero volilno škrinjico ima „stranka Pepetov“. Odgovarjamo, da tej stranki kot najmočnejši škrinjice sploh ireba ni. Mi bomo proglasili vse izvoljene gospode za člane stranke Pepetov in bomo imeli vseh 26 mandatov v Sloveniji brez škrinje in sitnih potov.

Prošnja na pokrajinsko upravo. Slučaj je nanese, da pade praznik sv. Jožefa letos ravno na dobo volilnega akta in splošne oštarijske zaprtije. Ker je pa nas Pepetov v Sloveniji silno veliko, se obračamo na slavno pokrajinsko upravo z vljudno skupno prošnjo, da nam omogoči vredno in dostojno praznovanje našega godu s tem, da dovoli v vsakem kraju vsaj enemu krčmarju točiti vino tistim, ki se izkažejo: prvič s krstnim listom, da so Pepeti, drugič z izkazom, da so jugoslovanski državljani in tretjič s policijskim potrdilom, da so državotvorni elementi. — Pepeti.

Zanimiv oglas. V sredo smo brali sledeči oglas: „Več železniških, med njimi tudi višjih uradnikov išče za popoldanske ure kakršnegakoli postranskega zaslužka. Ne straše se nobenega manualnega (= ročnega) dela; gredo tudi kot nosači opeke in malte, presejevalci

peska ali slično. Le resne ponudbe pod šifro „Intelligent“ na upravo — kaj pravite: upravo katerega lista? — Centraldemokratskega „Jutra“, torej na upravo onega lista, čegar stranka je zelo, zelo sodgovorna za žalostni materialni položaj slovenskega uradništva. Ne da se tajiti, da so gospodje inserentje izbornopogodilni list, kamor tak inserat pravzaprav spada.

Tretji vzdih g. Pucelja. „Oh, ko bi bilo do volitev vsaj še 6000 sejmov! Potem bi tudi jaz količnik dobil, oh, količnik dobil!“

Volilci stolnega mesta Ljubljane! Glasujte 18. marca kot en mož za veliko državotvorno narodno-radikalno stranko! — (Glas iz občinstva: Saj nima škrinjice!)

Sejmarska agitacija. Gospod Pucelj hodi od sejma do sejma. Samostojni kmetje, ali ne razumete, za kaj vas smatra g. Pucelj, da hodi po vas na sejmove?

Jedan, koji zna. Nikola Pašič je izdal in podpisal volilni proglas radikalne stranke. V tem proglašu pravi glede centralistične ustave, da je še ne namerava spremeniti, ampak hoče poskusiti, če pojde vendarle še s centralizmom. Če pa ne, je pa pripravljen ustavo tudi nekoliko spremeniti. — To je stara Pašičeva oziroma radikalna politika: Če ne gre tako, pojde pa tako, ampak glavno je, da ostanemo mi radikali vedno na vrhu, na vladi in pri koritu. Zadnje je glavno.

Za kaj gre pri bodočih volitvah? Ali gre za to, da zmaga dr. Korošec? — Ne! — Ali gre za to, da zmaga g. Pucelj? — Ne! — Ali gre za to, da zmaga dr. Žerjav? — Ne! — Ali gre za to, da zmaga sploh kašna oseba? — Ne! — Za kaj pa gre? Gre za to, da zmaga Slovenstvo in tista stranka, ki z vso odločnostjo zastopa slovensko misel in zahtevo po zakonodajni avtonomiji. Zato volite tisto stranko (tiste stranke), katerih zastopniki vam bodo dali jasen in določen odgovor na vprašanja, ki smo jih že zadnjič navedli. — Vse drugo je za enkrat za nič.

Nova kužna bolezen. Prejeli smo: „Na Slovenskem se je pojavila kužna bolezen, ki sicer ni popolnoma nova, saj je bila znana tudi še pred vojno, a le malo. Pravzaprav Slovenci te boleznis sploh nismo poznali. Odkar pa smo se združili v novi državi Jugoslaviji s Hrvati in Srbi, se je ta bolezen pri nas Slovincih strašno razpasla, posebno v zadnjih mesecih. Čudno je, da te boleznipri Hrvati skoro ne poznajo, Srbi pa še celo ne, če smo tako tesno združeni kot SHS. Kakšna je ta bolezen? Najprej je treba povedati, da okuženec razširja neznošen smrad. Nosilec te boleznije namreč mali bacil, ki se silno hitro množi v človeku, ktereга napade. Ugodno se počuti ta porednež le v človeških črevah, pa ne v črevah vsakega Jugoslavana, ne, on je nobel, ampak samo v

Ni je skoro boleznibolj razširjena, kakor je gniloba in razpadanje zob. Večinoma se pričinja že pri otrocih in le malo je starejših ljudi, kateri bi imeli še popolno, ali pa vsaj večinoma zdravo zobovje. Vendar pa je zdravo zobovje tudi za splošno zdravje neobhodno potrebno. Veliko železodčnih in črevesnih boleznii ma svoj vzrok v slabem zobovji; tudi slaba rejenost telesa, slabokrvnost in vsled tega lažji nastanek raznih, pogosto tudi nevarnih boleznii, ima svoj glavni vzrok v nezadostnem žvečenju hrane, to pa zopet je posledica slabega zobovja. Kajti ne samo zdrobitev in omehčavanje hrane sta namen žvečenja, temveč tudi prepojitve hrane s slino, kar tvori nekako predprebavo in usposablja boljše izrabljanje hrane v nadaljnjih prebavnih organih.

Vzrok, da nekaternikom preje ali lažje gnijejo zobje leži deloma v posebnem ustroju zob, pogosto tudi v večji ali manjši slabokrvnosti dotičnika; v največji meri pa je to odvisno od negovanja zob in snaženja ust sploh. Kajti ravno ostanke jedil med zobmi ali pa v zobnih razpokah in votlinah zapadejo kaj hitro gnilobi; ta pa se hitro razširi tudi na zobovje samo. Treba je torej čim preje odstraniti iz ust in iz zobovja vse jedilne ostanke. Najprej naj se rabi po jedi temeljito zobotrebec. Razven tega pa voda in zobna krtačica. Med krtače-

njem naj bo v ustih vedno dovolj vode, ker ravno gibanje vode pri krtačenju sega mnogo globlje v špranje in razpoke, kakor pa posamezne ščetinice; s tem se lahko odstranijo tudi najmanjši delci iz globočine votlin. Krtačiti je treba na notranji in zunanji strani čeljusti in pa v smeri zobne vrste in navpično nanjo. Nazadnje se lahko izmije usta še s kako antiseptično tekočino. Posebno važno je natančno snaženje ust zvečer, preden gre človek spat. Kajti ako bi ostali v zobnih votlinah ostanke jedil čez noč, bi v tem razmeroma dolgem času tudi gniloba že močno napredovala. Žvečenje namreč samo na sebi, posebno žvečenje kruha, predvsem skorje, že čisti zobovje in izriva ostanke prejšnjih jedil. Čim daljši je torej odmor med eno in drugo hranitvijo, tembolj se lahko razvija gniloba. Pripomniti je še, da treba z negovanjem zobovja pričeti že pri otrocih celo predno se pokaže prvi zob, torej pri dojenčkih.

Razen snaženja zobovja, treba je tudi utrjevati dlesno z masažo in krtačenjem. Kajti tudi slaba, nezadostno razvita dlesna so pogosto vzrok početku gnilobe zobovja. Če pa kljub negi vendar le prične gniti ta ali oni zob, treba je iskati čim preje zobozdravniške pomoči, ker tvori gnil zob nevarnost za sosedne zobe.

Gospodarstvo.

Anarhija v naši valutni politiki.

V Trstu je nedavno failirala neka velika tvrdka Hacker & Co. Pri tej priliki se je izkazalo, da so s to tvrdko „delale“ tudi nekatere banke v Zagrebu in mnogo naših privatnih trgovcev. Vsi ti so pri konkurzu tvrdke Hacker & Co. izgubili velikanske svote dinarjev. To se je pa moglo zgoditi le na ta način, da so te naše banke in ti naši trgovci izvažali **kjub prepovedi velikanske svote dinarjev v Trst**, ter tam s pomočjo Hackerja ž njimi špekulirali. Vsled tega razkritja je naše finančno ministrstvo uvedlo preiskavo in hoče te banke in trgovce občutno kaznovati.

Sedaj pa so se javili juristi — advokati in tudi drugi — in so razkrili sledečo nesposobnost belgrajske centralne uprave. Izkazalo se je namreč, da takozvani „Pravilnik o prometu z devizami in valutami“ še danes nima nobene pravne podlage. Pri nas je v veljavi „Zakon o prometu z devizami in valutami“, ki ga je sprejel zloglasni „Zakono-

dajni odbor“ parlamenta na svoji 34. seji dne 24. decembra 1921. leta. Ta zakon je bil proglašen več kot leto dni pozneje, to je šele 30. decembra 1922. leta v uradnih „Službenih Novinah“ (št. 204). Ta zakon določuje v svojem prvem členu, da sme finančni minister izdati k temu zakonu „pravilnik za promet z devizami in valutami“ a v tretjem svojem členu določa, da dobi ta zakon moč in veljavo šele z dnem, ko izide v „Službenih Novinah“. Vsled tega ima torej ta zakon moč in veljavo šele od 30. decembra 1922 dalje. Pred tem dnem je bil ta zakon zgolj naredba, ki pa tudi ni bila nikjer razglašena. Že davno poprej, to je dne 23. septembra 1921. leta pa je izdal bivši finančni minister Kumanudi slabega spomina nek „pravilnik“ k zakonu — ki ga še dolgo nikjer bilo ni — za promet z devizami in valutami, po katerem se deloma postopa še danes. Poleg tega so bili izdani mnogobrojni dodatki k temu „pravilni-

Čitajte in širite „AVTONOMISTA“.

ku", od katerih nekateri še veljajo. Glasom citiranega veljavnega zakona, torej noben minister ni bil pooblaščen izdati kakršenkoli „pravilnik“ k zakonu o prometu z devizami in valutami pred 30. decembrom 1922. leta. Finančni ministri pa so izdajali proti jasnemu besedilu citiranega veljavnega zakona številne devizne in valutne naredbe, katerih niti ena ni imela zakonite moči! — torej so vse bile neveljavne. Šele sedaj sme finančni minister izdati nov „pravilnik“, če ga hoče. Vse kazni, ki so se diktirale ljudem zaradi prestopka nezakonitega „pravilnika“ so bile toraj neveljavne. In če bo hotela država sedaj v slučaju tvrde Hacker & Co. zagrebške banke in trgovce kaznovati, se bodo ti pritožili na „državni svet“, ki bo moral razsoditi, da je finančni minister postopal proti postavi in toraj nezakonito.

Finančni ministri, ki so vodili tako dve in pol leti našo državno valutno politiko, so delali nezakonito. Oni so kaznovali ljudi — protizakonito; oni so razmetavali milijone — protizakonito; oni so upropaščali ljudsko premoženje — protizakonito! Znani Dušan Plavšič je s svojim znanim „pravilnikom“ grozil ljudem brez vsake zakonite podlage, metal pod silno težkimi pogoji izposojene dolarje skozi okno — brez vsake zakonite podlage! Kumanudi in Plavšič sta gospodarja z državnimi financami proti jasnemu besedilu veljavnega zakona, toraj protizakonito. Druge so dolžili nekorektnosti, sami pa, kot vladni možje, so delali popolnoma anarhistično — brez ozira na veljavni zakon! Vsi, ki so zaradi Kumanudijeve in Plavšičeve finančne politike, pravzaprav anarhije, trpeli kašno škodo, smejo danes

državo tožiti, da jim to dokazano škodo povrne!

Ce za ministre ne veljajo zakoni — kdo pa naj jih potem spoštuje in se jim pokori? Vse to inozemstvo vidi in seve nima vere v nas. — Če pa nima vere v nas, nam tudi ne more nič kreditirati. Zato se ne smemo čuditi, da je tečaj našega zadnjega posojila v Ameriki (Ble-rovu), ki smo ga dobili pod silno oduškim pogoji, kakor kakšna zamorska republika, v Ameriki čez noč padel od 95 na 58!

Ce naši finančni ministri tako gospodarijo, potem se nam je le še čuditi, da stoji dinar vsaj tako, kaor stoji danes.

Padec našega dinarja v bližnji bodočnosti pod današnji kurz je siguren!

Zakaj — o tem morda več že prihodnjč.

Vrednost denarja. 1 dolar 396 K. 1 lira 18.50 do 19 K. V Švici velja 100 dinarjev 5 frankov 30 centimov.

Žitne cene v Zagrebu: pšenica po 1820 kron, koruza 1080 kron, rž 1600 kron, oves 1400 kron, fižol 1700 kron. pšenična moka št. 0 pa po 2800 kron.

Cena živine v Mariboru. 27. februarja so prodajali v Mariboru: vole debele 50 K kg žive teže, poldebele do 43 kron, debele krave do 40 kron, molzne krave do 38 kron, breje krave do 38 kron.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV. Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Knjigovoznica, kartonaža in galanterija
Miroslav Bivic, Ljubljana.
Sv. Petra cesta šte. 29

Se priporoča sl. občinstvu p n. tvrdkam za naročila vseh v to stroko spadajočih del. Velika zaloga šolskih map, notesov in blokov. Cene nizke. Postrežba točna. Delo solidno.

Vaše blagorodje!

Kdor hoče imeti dobro slikarsko delo s pristnim blagom naj se obrne na:

Fr. P. Stare

slikarski mojster v Ljubljani
Florjanska ulica št. 16.

Šmarnične trte.

Proda se 15 000 prvovrstnih in boljše vrste belih šmarničnih trt, komad po 3 krone. Oglasi se pri Vinko Vunk, Senčak, pošta Juršinci pri Ptujju.

Vezanega „Avtonomista“

iz leta 1921 in 1922 se proda. Cena za letnik 1921 Din 35—, cena za letnik 1922 pa Din 50—. Dobi se v upravi.

„Nove zapiske“

letnik 1922. Nevezane se dobi istotam. Cena Din 25—.

Berite

ravnokar izšlo brošuro „Jugosloveni, Slovani in Jugoslovani“, ki je najboljši politiko-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5—, s poštnino 25 para več.

Valentin Vojska

pleskar in ličar, Ljubljana, Cerkvena ulica št. 11. se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Cene zmerne. Delo solidno.

Teodor Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh
kleparških in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne pristojbine. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

NAZNANILLO!

NAZNANILLO!

P. n. občinstvu ter znancem, prijateljem in gostom z dežele vljudno naznanjava, da sva odprla **28. februarja** opoldne v novi palači Ljubljanske kreditne banke, naspr. glav. pošte **prvovrstno kavarno**

E·M·O·N·A

opremijeno z vsem komfortom.

Sklicujoč se na najino dolgoletno prakso, upava cenj. goste s solidno in skrbno postrežbo v vsakem oziru zadovoljiti ter se priporoča za naklonjenost.

Jan in Kati FIALA.

RESTAVRACIJA se pozneje in se bo to sl. občinstvu naznanilo po časopisih.

odpre nekaj dni

Popolnoma varno naložite svoj denar v
VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI
I. Z. Z. O. Z.

sedaj poleg nunske cerkve po leti 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 6% brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100 000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica številka 1.
(PREJ SLOVENSKA ESKOMPNA BANKA)

KAPITAL IN REZERVE DIN 17,500.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzejavil: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPozITURE:

Konjice, M. ža-Dravograd, Ljubljana (nejalnica v Koroščekovi ulici)